

Kaupunginhallitus 11.01.2021 § 11

§ 11

Valtuustoaloite Laaksoalahden Pitkjärven pienvenesatamaselvityksen tekemisestä (Kv-asia) (palautettu 15.6.2020)

Valmistelijat / lisätiedot:
Ikävalko Jarmo
Fagerlund Miina
Hokkanen Torsti
Rantala Mika J TYT-Esikunta
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus Sivistystoimen johtaja Rinta-aho Harri

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Mika Heleniuksen ja 16 muun valtuutetun 24.2.2020 jättämään valtuustoaloitteeseen Laaksoalahden Pitkjärven pienvenesatamaselvityksen tekemisestä ja toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Päätös

Kaupunginhallitus:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Kaupunginhallitus päätti palauttaa valtuustoaloitteen Laaksoalahden Pitkjärven pienvenesatamaselvityksen tekemisestä 15.6.2020.

Valtuustoaloite palautettiin uudelleen valmisteltavaksi siten, että se sisältää liikunta- ja nuorisolautakunnan ehdottamat selvitykset, huomioi Laaksoalahden urheilupuistosta valmisteilla olevan yleissuunnitelman, asukaslähtöisyyden sekä yhteistyömahdollisuudet yli hallintorajojen. Aloitteesta pyydetään myös kaupunkisuunnittelukeskuksen lausunto. Lisäksi esitetään maatalouden mahdolliset ympäristövaikutukset.

Liikunta- ja nuorisolautakunnan lausunto 4.6.2020

Liikunta- ja nuorisolautakunta on käsitellyt valtuustoaloitetta kokouksessaan 4.6.2020 § 30 ja antanut valtuustoaloitteeseen seuraavan lausunnon:

Liikuntapalvelut pitää esitystä tärkeänä. Liikuntapalvelut on tehnyt Laaksoalahden urheilupuistosta profilointityön Espoo Liikkuu 2030 visiokirjaan. Laaksoalahden urheilupuiston vahvuuksiin kuuluu suosittu

uimaranta. Uimarantapalveluja halutaan kehittää palvelemaan monipuolisesti kuntalaisia. Valtuustoaloitteen mukainen palvelukokonaisuus tukee hyvin liikuntapalveluiden visiota urheilupuiston kehittymisestä.

Pienvenesataman sijainti, koko, toteuttamismahdollisuus, toimintamuodot ja soveltuvuus tulee selvittää. Myös sataman perustamisen kustannukset sekä toiminnasta aiheutuvat käyttökustannukset tulee selvittää päätöksentekoa varten.

Selvittämistä vaatii veneiden ja muiden vesiliikuntaan käytettävien välineiden käyttö ja säilytys. Veneiden kuljetukseen tarvittavat kulkuyhteydet tulee ottaa huomioon. Myös hankkeen lupatarve ja kaavoituksellinen soveltuvuus on selvitettävä.

Laaksoalahden urheilupuistosta on valmisteilla yleissuunnitelma, jossa esitys voidaan myös ottaa huomioon.

Liikunta- ja nuorisolautakunta pitää valtuustoaloitetta tärkeänä ja esittää, että pienvenesataman tarkempi sijainti, koko, toteuttamismahdollisuus ja toimintamuoto sekä soveltuvuus selvitettäisiin.

Kaupunkisuunnittelukeskukselta saatu lausunto 14.10.2020

Kaupunkisuunnittelukeskus ei puolla pienvenesataman toteuttamista Laaksoalahden urheilupuistoon seuraavin perustein:

- Ainoat vartenotettavat sijainnit pienvenesatamalle alueella on jommallakummalla puolella urheilukeskuksen nykyistä uimarantaa.
- Molemmissa sijainneissa ovat rannat liian jyrkkiä.
- Lähderannanlahti on liian ahdas, mahdollinen pienvenesataman tai pienvenevalkaman liikenne häiritseivät nykyisen uimarannan toimintaa.
- Veneiden säilytykseen ja huoltoon ei löydy tilaa.

Kaupunkisuunnittelukeskus pitää suotavana, että jatketaan Laaksoalahden urheilupuiston yleissuunnitelmaan perustuvaa urheilupuiston tarjonnan kehittämistä.

Ympäristökeskukselta saatu lausunto 21.10.2020

Ympäristökeskus ei puolla pienvenesataman toteutusta Laaksoalahden urheilupuistoon seuraavin perustein:

- Pienvenesataman ainoa vartenotettava sijainti on Laaksoalahden nykyisen uimarannan välittömässä läheisyydessä. Pienvenesatama perustaminen edellyttää ruoppausta rannan läheisyydessä sekä rantapuuston kaatamista suurelta osin. Rantapuusto on todettu urheilupuiston luontoselvityksessä (2019) olevan osa maakunnallista ekologista yhteyttä, ja sillä on tärkeä osa rantaa mm. varjostavana elementtinä ja lepakkoaluetta.
- Laaksoalahden urheilupuistoon on laadittu urheilupuiston kehittämissuunnitelma, jonka tavoitteena on koko urheilupuiston palveluiden parantaminen ja uimarannan käytön lisääminen.

Pienvenesataman perustaminen uimarannan välittömään läheisyyteen myös heikentäisi uimarannan viihtyisyyttä.

Ympäristökeskus ei ota kantaa pienvenesataman koosta ja toimintamuodoista, mutta huomauttaa, että alueelta puuttuvat täysin mm. puitteet veneiden talvisäilytykseen ja huoltoon. Pitkäjärven itärannoilta voisi löytyä toiminnalle paremmin soveltuvia paikkoja.

Urheilupuiston vesipalveluiden kehittäminen on silti mahdollista, mikäli urheilupuiston toimintaa kehitetään, mahdollisesti samankaltaisena toimintana kuin nyt on Oittaaan ulkoilukeskuksessa. Kanoottien tai vastaavien pienveneiden vesillelasku ei vaadi muutoksia rantaan.

Lisäksi kaupunginhallitus pyysi 15.6. käsittelyssään selvitystä maataloudesta ympäristövaikutuksista.

Maatalouden vesistökuormituksen merkitys Pitkäjärvelle

Maataloudesta muodostuu etenkin ravinne- ja kiintoainekuormitusta vesistöihin mm. peltomaiden eroosion sekä pelloilta huuhtoutuvien ylimääräisten ravinteiden seurauksena. Tämä havaitaan alapuolisissa vesistöissä usein näiden ainepitoisuuksien kasvuna sekä pahimmillaan vesistön rehevöitymisenä ja samentumisena. Peltoviljelystä muodostuvaan kuormitukseen vaikuttavat oleellisesti niin pellon ominaisuudet, kuten maalaji, kaltevuus, sijainti suhteessa vesistöön ja tulvaherkkyys, kuin pellolla tehtävät toimet, kuten pellon vesitalouden hallinta, pellon tuottokyvystä huolehtiminen, lannoitteiden käyttömäärät ja viljelytekniikat. Kuormituksen muodostumiseen ja ajoittumiseen vaikuttavat myös sää- ja valuntaolosuhteet. Valtaosa maatalouden kuormituksesta muodostuu kasvukauden ulkopuolella lumen ja roudan sulamisen sekä runsaiden sateiden aikaan. Ilmastonmuutos tulee vielä lisäämään erityisesti talviaikaista kuormitusta.

Pitkäjärvi on luontaisesti runsasravinteinen ja savisamea järvi. Järven valuma-alueen savimaat ovat luoneet hyvät edellytykset maatalouden, varsinkin peltoviljelyn, harjoittamiseen alueella. Pitkäjärvi rehevöityi liiallisesti maatalouden ja asutuksen jätevesien seurauksena, ja järven tila oli huono 1970-luvulla. Järven valuma-alueen viljelyala on vähentynyt merkittävästi tästä ajasta ja korvautunut pääosin asutuksella, josta valtaosa kuuluu nykyisin kunnalliseen jätevesiviemäriin. Peltojen osuus järven noin 69 km² kokoisesta valuma-alueesta on nykyisin noin 9 % ja asutuksen sekä liikenne- ja teollisuusalueiden yhteensä 32 %. Muutokset ovat vähentäneet Pitkäjärveen valuma-alueelta tulevaa ulkoista ravinnekuormitusta, mutta järvi kärsii edelleen liiasta rehevyydestä. Järven tilaa heikentää myös ajoittain pohjasedimenttiin varastoituneiden ravinteiden vapautuminen veteen eli ns. sisäinen kuormitus. Vuonna 2019 Pitkäjärven ekologinen tila luokiteltiin välttäväksi.

Pitkäjärvelle vuonna 2018 laaditun hajakuormitus selvityksen ja vuonna 2019 laaditun kunnostussuunnitelman perusteella merkittävä osa järven ihmisperäisestä ulkoisesta ravinnekuormituksesta muodostuu edelleen maataloudesta. Muita kuormituslähteitä ovat mm. haja-asutuksen jätevedet, rakennettujen alueiden hulevedet, laskeuma ilmasta sekä pistemäinen kuormitus Vantaan Petikonhuipun maanläjitysalueelta. Lisäksi järveen valuu ravinteita myös luontaisesti. Pitkäjärven hajakuormitus selvityksen mukaan valtaosa järveen laskevien purojen yhteenlasketusta kuormituksesta päätyi järven pohjoispäätyyn Vantaan puolelta laskevan Hämeen kylänpuron ja Niipperin suunnalta laskevan

Vanhankartanonpuron kautta. Kyseisten purojen valuma-alueilla sijaitsee myös valtaosa Pitkäjärven valuma-alueen peltoalasta. Pitkäjärven hyvän ekologisen tilan saavuttaminen vaatii ulkoisen ravinnekuormituksen vähentämiseksi ja näiden toimien kohdentamista etenkin Hämeenkyln- ja Vanhankartanonpurojen valuma-alueille sekä kaikille peltoalueille.

Maatalouden vesistökuormitusta on pyritty vähentämään maatalouden ympäristötuen mukaisilla toimenpiteillä vuodesta 1995 lähtien. Peltoviljelyn vesistökuormitusta voidaan vähentää mm. huolehtimalla maaperän kasvukyvystä, talviaikaisella kasvipeitteisyydellä, veden vaivaamien peltojen salaojituksella tai luonnonmukaisella kuivatuksella sekä riittäväillä suojavyöhykkeillä. Pitkäjärven valuma-alueella ensisijaisena toimenpiteenä maatalouden osalta on kuormituksen muodostumisen ehkäiseminen, mitä tullaan edistämään Pitkäjärven ja Lippajärvien yhteisessä kunnostushankkeessa viljelijöihin kohdistuvalla vesiensuojeluneuvonnalla. Lisäksi Espoon ja Vantaan kaupungit suunnittelevat omistamiensa vuokrateltojen vesiensuojelun tehostamista vuokrasopimukseen kirjattavilla ehdoilla riittävästä vesiensuojelun toteuttamisesta. Pelloilta muodostuvaa kuormitusta voidaan myös pidättää valuma-alueelle mm. suojakaistoilla ja -vyöhykkeillä, tulvatasanteilla, pohjakynnyksillä, laskeutusalttaila ja kosteikoilla. Vuonna 2018 tehdyissä maastokartoituksissa havaittiin, että Pitkäjärven valuma-alueen peltoalueiden ojien ja purojen varsilta löytyi jo pääsääntöisesti ympäristötuen mukaiset 1-3 metriä leveät suojakaistat. Myös yli 3 m levyisiä suojakaistoja tai yli 10 m levyisiä suojavyöhykkeitä havaittiin Vanhakartanonpuron ja Hämeenkylnpuron peltoalueilla.

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 15.6.2020 § 230

Päätösehdotus

Sivistystoimen johtaja Harri Rinta-aho

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Mika Heleniuksen ja 16 muun valtuutetun 24.2.2020 jättämään valtuustoaloitteeseen Laaksolahden Pitkäjärven pienvenesatamaselvityksen tekemisestä ja toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Laiho Partasen kannattamana ehdotti, että valtuustoaloite palautetaan uudelleen valmisteltavaksi siten, että se sisältää liikunta- ja nuorisolautakunnan ehdottamat selvitykset, huomioi Laaksolahden urheilupuistosta valmisteilla olevan yleissuunnitelman, asukaslähtöisyyden sekä yhteistyömahdollisuudet yli hallintorajojen.

Aloitteesta pyydetään myös kaupunkisuunnittelukeskuksen lausunto. Lisäksi esitetään maatalouden mahdolliset ympäristövaikutukset.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko Laihon palautusehdotus yksimielisesti hyväksyä. Koska ehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen hyväksyneen sen.

Päätös

Kaupunginhallitus:

Valtuustoaloite palautetaan uudelleen valmisteltavaksi siten, että se sisältää liikunta- ja nuorisolautakunnan ehdottamat selvitykset, huomioi

Laaksoalahden urheilupuistosta valmisteilla olevan yleissuunnitelman, asukaslähtöisyyden sekä yhteistyömahdollisuudet yli hallintorajojen.

Aloitteesta pyydetään myös kaupunkisuunnittelukeskuksen lausunto. Lisäksi esitetään maatalouden mahdolliset ympäristövaikutukset.